

СИМВОЛІКА КОЛЬОРУ В ПОРТРЕТНІЙ ХАРАКТЕРИСТИЦІ ПЕРСОНАЖІВ

Кучма Т. В.

Рівненський державний гуманітарний університет

У статті досліджено символіку кольору в портретній характеристиці героїв новели Дж. Фаулза «Вежа з чорного дерева». Доведено, що словесні образи з компонентом кольору поєднують предметно-логічну зорову інформацію зі складним переплетенням асоціативних зв'язків, символічного навантаження та особливостей оригінального авторського світобачення. Виявлено, що в художньому тексті колір може не тільки передавати зовнішні портретні характеристики, але і вказувати на душевний світ та фізичний стан людини. З'ясовано, що письменник використовує первинні («абстрактні») прикметники: *white* / білий, *black* / чорний, *red* / червоний, *blue* / синій, *brown* / коричневий, *green* / зелений, *grey* / сірий, а також вторинні («конкретні»): *creamy* / кремовий, *wheaty* / солом'яний, *bronzed* / бронзовий, *gold* / золотий. Установлено, що кольори в художньому тексті можуть передаватись як за допомогою прикметників – назв кольорів, що позначають основні тони та їх відтінки, так і за допомогою інших граматичних категорій слів: іменників, дієслівних форм, прислівників, а також описових конструкцій і порівняльних зворотів: *white jumper* / білий джемпер, *grey-blue eyes* / сіро-блакитні очі, *hair that had been reddened with henna* / копиця рудих від хни кучериків, *colour of old lace* / кольором нагадувала старовинне мереживо, *wine had gone to his cheeks and nose* / від вина щоки й ніс у Бреслі почервоніли. Простежено, що лексеми із загальним значенням кольору найчастіше позначають колір одягу, аксесуарів, волосся, обличчя тощо. Інколи автор сам пояснює символічне значення кольору, який вживається в тексті. Виявлено, що в тексті твору типажі героїв протиставляються і це підкреслюється колірними характеристиками. Кожен із мешканців Котміне асоціюється з якимось кольором: синій – це колір Генрі, пор.: блідо-голубі штани, темно-синя сорочка; білий – Діани (Миші), пор.: біла галабія, біле вбрання; червоний – Ен (Химери), пор.: червона сорочка, червона стрічка; безбарвний – Девід. У процесі дослідження з'ясовано, що слова-колоніми відіграють одну з важливих ролей при створенні і розкритті образу персонажа; як колір, так і його відсутність є засобом створення портретної характеристики персонажа.

Ключові слова: Дж. Фаулз, колір, колоронім, символіка, портретна характеристика, зовнішній і внутрішній стан людини.

Kuchma T. V. Symbolism of colour in portrait description of characters. The article highlights the symbolism of colour in portrait characterizations in J. Fowles' short story "The Ebony Tower". It has been proved that verbal images with a colour component combine the subject-logical visual information with an intricate interlacing of associative links, symbolic loading and features of original authorial attitude. It has been determined that in a literary text, colour can not only reveal external portrait descriptions but also call attention to the spiritual world and physical state of a person. The article proves that the writer uses primary ("abstract") adjectives: *white*, *black*, *red*, *blue*, *brown*, *green*, *grey*, as well as secondary ("specific"): *creamy*, *wheaty*, *bronzed*, *gold*. It has been established that in a literary text colours can be specified either with the help of adjectives – names of colours that denote the main tones and their shades, or with the help of other grammatical categories of words: nouns, verb forms, adverbs. According to our research, descriptive constructions and comparative inflections can also be used in the text: *white jumper*, *grey-blue eyes*, *hair that had been reddened with henna*, *colour of old lace*, *wine had gone to his cheeks and nose*. It has been proved in the article that lexemes with the general meaning of colour mark the colour of clothing, accessories, hair, face and others like those. It has been found out that sometimes the author explains the symbolic meaning of the colour used in the text. The author opposes the types of characters and emphasizes it with colour characteristics. Our research has proved that each of the inhabitants of Cotminais is associated with some colour: blue is the colour of Henry: pale blue trousers, dark blue shirt; white – Diana (Mouse): white cotton galabiya, white elegance; red – Anne (Freak): red shirt, red sash; while David is colourless. It has been determined in the article that the colour terms play one of the important roles in creating and revealing the image of the character. The article has found that both colour and its absence are the means of creating a portrait characterization.

Key words: J. Fowles, colour, colour term, symbolism, portrait characterisation, external and internal state of man.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Мовна картина світу – це багаторушна семантична система мови, що склалася під дією соціокультурних факторів: різних аспектів життя народу (географічне положення, соціальний устрій, ідеологія, релігія, звичаї, обряди, міфи). Мова ж виступає як зберігач усього цього досвіду, що позначається на особливому структуруванні

його семантичної системи, відмінної від семантичних систем інших мов.

У межах мовної картини світу здійснюється зв'язок мови з мисленням, навколишнім світом, культурними та етнічними явищами, а також явищами всередині самої мови. Мовна особистість організує зміст висловлення відповідно до мовної картини світу, і в цьому виявляється специ-

фічно людське сприйняття світу, зафіксоване в мові. Останнім часом у лінгвістиці активно розвивається антропоцентричний напрям, у межах якого художній твір є втіленням індивідуально-авторського способу сприйняття й організації світу. Слід зазначити, що автор не просто описує події, а й спеціально чи мимовільно намагається пояснити їх, дати їм оцінку з погляду культурних норм. Очевидно, кожний літературний твір втілює індивідуально-авторський спосіб сприйняття й організації світу, а реальна дійсність у художньому тексті постає в переломленому через авторську свідомість вигляді.

Одним із засобів передачі чуттєвого сприйняття світу є семантичне поле колоронімів. Слова-колороніми відіграють одну з важливих ролей при створенні й розкритті образу персонажа. Вони містять у собі культурно-значущу інформацію про певний народ, допомагають показати взаємини людини в суспільстві, побачити національні і культурні особливості соціуму. У межах художнього тексту колір здатний не тільки передавати зовнішні портретні характеристики, але й вказувати на душевний світ і фізичний стан людини.

Словесні образи з колірним складником, як зазначає І. В. Ковальська, поєднують предметно-логічну зорову інформацію зі складним переплетенням асоціативних зв'язків, символічного навантаження та особливостей оригінального авторського світобачення. Колірні семи є в ядрі кольороназви і одночасно в основі другого смислового пласта в тих словесних образах, що передають яскраві колірні враження з низкою візуальних асоціацій [4, 7].

У своїх творах, як наголошує О. Сачик [9, 114], Дж. Фаулз вдається до літературної гри: він грає як зі своїми героями, так і з читачем, частіше показує видимість замість суті і лише згодом дає можливість пізнати істину, а інколи – тільки наблизитися до неї.

Ці колороніми реалізують предметно-описове значення, виступаючи у функції безпосереднього зображення предметів, створення портретної характеристики персонажів, а також є засобом створення художніх образів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Унаслідок семантичного розвитку слів на позначення кольору в мові функціонують їх прямі, переносні і символічні значення, широко репрезентовані у творах художньої літератури. У конструюванні світу художнього твору релевантним є підбір колоронімів та їх використання, бо характер функціонування колірних слів у творі є ознакою ідіостилу того чи того автора – його творчої індивідуальності й неповторності бачення реалій. Звідси закономірною постає увага дослідників мови художньої літератури до вивчення колірної бачення світу письменників.

Серед останніх досліджень і публікацій слід назвати такі, як-от: А. Іншаков «Теоретичні засади дослідження колірної лексики в мовознавстві», І. В. Ковальська «Колористика як перекладознавча проблема (на матеріалі українських і англійських художніх текстів)», Д. В. Лінькова «Метафоричність і символічність кольоропозначення як засіб збагачення образу у перекладі (на матеріалі українського перекладу «Саги про Форсайтів» Дж. Голсуорсі)»,

О. В. Науменко «Переклад колоронімів з англійської на українську мову (на матеріалі роману С. Моєма «Розмальована завіса)», О. Б. Паньків «Проблеми відтворення стилістичної семантики колірних лексем англійської мови в українських перекладах». Проте проблеми перекладознавчого аналізу колоронімів у творах Дж. Фаулза залишаються ще недостатньо вивченими.

На сьогодні в українському мовознавстві немає жодної монографії, автори яких досліджували б мовотворчість Джона Фаулза. Його твори як зразки інтелектуальної прози в ракурсі ідейно-художньої специфіки аналізували лише літературознавці, як-от: Н. Ю. Жлуктенко, С. Д. Павличко, О. Сачик, Д. І. Дроздовський.

Формулювання мети і завдань статті. Матеріалом для дослідження послуговувалось англійське слово новели Дж. Фаулза «Вежа з чорного дерева» та його переклад українською мовою. **Мета** статті – дослідити символіку колоронімів у портретній характеристиці героїв новели «Вежа з чорного дерева» та проаналізувати їх адекватність у мові перекладу. Із поставленої мети випливають конкретні **завдання**: 1) методом суцільного виписування виявити колороніми, які використовує письменник для створення портретної характеристики героїв; 2) визначити символіку зафіксованих одиниць мови; 3) проаналізувати особливості перекладу виявлених колоронімів українською мовою.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку А. Вежицької, «для того, щоб повністю зрозуміти культуру, відмінну від нашої власної, ми повинні проникнути у смисл слів, які кодують культуру» [1, 31].

У творі описуються події двох теплих днів вересня 1973 року у французькому маєтку відомого художника Генрі Бреслі. У новелі чотири головні герої – живописець-авангардист Генрі Бреслі, художник-абстракціоніст і мистецтвознавець Девід Вільямс, дві студентки, що живуть у маєтку й допомагають Бреслі, – Діана (Миша) та Ен (Химера). Персонажі, які увесь час змінюють одяг або зовсім знімають його, протиставляються один одному в поведінці, уподобаннях, висловлюваннях. Для опису кожного героя автор має свою гаму кольорів, яка доповнює і підкреслює їхню поведінку. Деталі одягу, аксесуари є важливими для розуміння характерів персонажів.

Колоризм у творах Фаулза зумовлений, з одного боку, реальним світом, а з іншого – світом символів. Письменник, використовуючи загальномовні значення і відношення слів, створює власну картину світу, переосмислює їх і таким чином сприяє як подальшому розвитку внутрішньосистемних відношень між членами лексико-семантичної групи, так і включенню цих елементів у взаємодію з іншими лексико-семантичними групами.

Автор використовує первинні («абстрактні») прикметники: *white, black, red, blue, brown, green, grey*, а також вторинні («конкретні»): *creamy, wheaty, bronzed, gold*. Кольори в художньому тексті можуть передаватись як за допомогою прикметників – назв кольорів, що позначають основні тони та їх від-

тінки, так і за допомогою інших граматичних категорій слів: іменників, дієслівних форм, прислівників, а також описових конструкцій і порівняльних зворотів: *white jumper / білий джемпер, grey-blue eyes / сіро-блакитні очі, hair that had been reddened with henna / копичя рудих від хни кучериків, colour of old lace / кольором нагадувала старовинне мереживо, wine had gone to his cheeks and nose / від вина щоки й ніс у Бреслі почервоніли.*

Прикметники із загальним значенням кольору позначають колір одягу, аксесуарів, волосся, обличчя тощо. Автор протиставляє типажі героїв і підкреслює це колірними характеристиками.

Номінативне значення прикметників є у творах Фаулза семантичною основою більшості переносних і символічних значень завдяки широко розвинутому у мові конотаціям, пов'язаним із номінаціям кольорів.

Господар Котміне Генрі Бреслі – художник-авангардист, який вже багато років живе у Франції і (на словах) не любить нічого англійського. У розмові Генрі припускається лайливих слів, носить немодну зачіску, втім одяг у нього класичний і елегантний. Генрі асоціюється із синім кольором:

He advanced, hand outstretched, in pale blue trousers and a dark blue shirt, an unexpected flash of Oxford and Cambridge, a red silk square (2, 47) / Бреслі наближався, здалеку простягаючи руку. Він був у блідо-голубих штанах і темно-синій сорочці (несподіваний спалах кольорів Оксфорда й Кембриджа), на шиї – червона хустина (1, 22).

Англійській лексемі *blue* відповідають українські лексеми *синій* і *голубий* (блакитний), однак це не спричинює труднощів при перекладі, чому сприяє вживання прикметників-конкретизаторів *pale* і *dark*. Але тут необхідно пояснити фразу – *an unexpected flash of Oxford and Cambridge*. Голубий колір – колір спортивної форми студентів Кембриджського університету, а темно-синій з фіолетовим відтінком – Оксфордського. Поспілкувавшись зі старим художником, Девід зрозумів, що він лише ховається за маскою відлюдника й космополіта, а насправді ніколи не втрачав зв'язку зі своєю батьківщиною. *To one unversed in the recuperative powers of lifelong heavy drinkers, he seemed surprisingly spry, newly dapper, in light trousers and a dark blue sports shirt (2, 75) / Девід не підозрював, як швидко можуть відновлювати сили люди, що н'ють усе своє життя. Старий видався йому на диво бадьорим і чепурним у світлих штанах і синій спортивній сорочці (1, 58).*

Білий колір ще здавна символізував святість, чистоту, духовність, непорочність. У білій галабії, тобто широкому вбранні на зразок сорочки, яке носять в арабських країнах, ходить Діана, яку старий називає або іронічно Мишею, або ніжно – Музою. Образ Діани дуже символічний і не однозначний, він викликає цілу низку асоціацій: давньогрецька муза в білому хітоні, білий янгол-охоронець, наречена в білій сукні (Бреслі мріяв зробити її пропозицію), жінка зі східного гарему в білій галабії.

She now wore a plain white cotton galabiya; a slim girl of slightly less than medium height and in her early twenties; brown and gold hair and regular features;

level-eyed, rather wide eyes, and barefooted. She was unmistakably English (2, 36) / Потім у дверях, що вели в сад, з'явилася дівчина (він не розібрав котра) у білій бавовняній галабії, боса, струнка, нижче середнього зросту, років двадцяти чи трохи більше; каштанове із золотавим полиском волосся, правильні риси обличчя, тильний погляд великих очей. Напевно, англійка (1, 7).

Остання фраза вказує на стереотипність думки щодо зовнішності англійців. Увечері Діана перевдягається у вишукану кремову блузку зі стоячим комірцем в стилі едвардіанської епохи та рудувату спідницю і перетворюється зі східної рабині на господиню маєтку. У тому, що Миша (Mouse) – це насправді Муза M(о)use, Генрі зізнається тільки Девідові.

He remembered the old man's crude and outlandish pun on the word Mouse (2, 126) / Згадалася дивацька символіка старого, як він написав тоді по-англійському слово «Миша» (1, 123).

Дж. Фаулз неодноразово акцентує на білому волоссі хазяїна Котміне, позаяк сивина асоціюється з поважним віком, досвідом і мудрістю.

Breasley stroked his white hair; again he seemed almost touchingly boyish, lacking in confidence (2, 52) / Бреслі погладив свою білу голову; в погляді його промайнуло щось зворушливо-дитяче, ніби йому бракувало певності в собі (1, 29).

При позначенні червоного кольору одягу, тканин у новелі чітко проявляється знаковий характер кольору і його відтінків. Він виражає життєву силу, активність, імпульсивність, волю до перемоги, жадою до всього того, що може сприяти насиченості буття. Червоний колір полюбляє Ен, або Химера. Яскравими, соковитими кольорами вона намагається компенсувати непривабливу зовнішність і важкий життєвий досвід. Червоний верхній і нижній одяг, яскраво-червоні губи, нігті, фарбоване хною волосся означає повноту життя, кохання, але водночас – це виклик усьому світові і батькам-егівістам зокрема.

Nor did the actual figures of the two girls, the Freak in a red shirt, black dungarees and Wellingtons, the Mouse in a dark green jersey (all bras were not burnt, David had noted) and pale trousers, help (2, 78) / Та й дівчата, що йшли попереду, дуже мало нагадували романтичних героїнь «Елідюка»: Химера була в червоній сорочці, чорних бавовняних штанах і гумових чобітках, Миша – в зеленому плетеному пуловері (виявляється, вона не зовсім відмовилась від ліфчика) і світлих штанах (1, 63).

Химера підводить чорною фарбою очі, а для вечері перевдягається в чорну сукню. Людина, що вибирає чорний, зазвичай прагне сховати свій внутрішній світ від оточення, повстає проти долі, схильна діяти необачно і нерозважливо. На очі Ен (Химери) автор звертає увагу декілька разів:

The eyelids had also been blackened (2, 48) / Повіки теж були підмальовані чорним (1, 23).

Протягом двох днів герої міняють одяг, причому автор не шкодує колоронімів для опису зовнішності мешканців Котміне: *red sash, intense carmine of the hat-sash, dark blue sports shirt, russet skirt, purple handkerchief, long skirt, striped browns and a burnt*

orange, white head, charcoal eyes, intense red mouth, deep scarlet nails, dark green jersey, black satin dress, black dungarees, purple bow tie, pink bulb of the nose.

Інколи Дж. Фаулз сам пояснює символічне значення кольору, який вживається в тексті.

She had appeared only briefly before dinner, she was busy in the kitchen with the Freak; and now she had changed into a black shirt and another long skirt, striped browns and a burnt orange; night and autumn (2, 93) / Миша ненадовго з'явилася перед вечерею, бо весь час разом з Химерою була зайнята в кухні. Перевдяглася в чорну сорочку і в іншу, теж довгу спідницю в коричневих та яскраво-оранжевих смугах – ніч і осінь (1, 81).

Отже, кожен з мешканців Котміне асоціюється з якимось кольором: синій – це колір Генрі, білий – Діани (Миші), червоний – Ен (Химери), а разом синій-білий-червоний ніби формують триколір – державний прапор Франції, де відбуваються події новели. Генрі, Діана та Ен разом живуть і працюють, надихають і підтримують один одного. Цілком природно постає запитання, з яким же кольором асоціюється Девід. Текст твору дає, здавалося б, дивну відповідь: Девід – безбарвний. Тільки один раз згадується джинсовий костюм, весь інший одяг не має кольоропозначення.

He was glad he had finally decided to dress up a little – the jeans suit, a shirt and scarf – when he went downstairs (2, 57) / Добре, що, перед тим як зійти вниз, Девід трохи подбав про свій зовнішній вигляд: одягнув джинсовий костюм, сорочку і шарф (1, 35).

Пояснення знаходимо на останніх сторінках новели.

Futile, they would have disgraced an adolescent; and they compounded his bleakness, for it was also a kind of shock, though the reality of those first few minutes after she had left him had already sunk into his unconsciousness, that this could happen to him, could disturb and upset him so deeply; and what it said of a past complacency (2, 124) / Навіть зелений юнак спромігся б на краці вигадки. Вони доповнювали Девідов портрет як людини сіренької, були просто своєрідним виявом розгубленості, хоч підсвідомо Девід уже змирився з тим, що таке взагалі можливе і що це так глибоко

збентежило його й розчарувало, так боляче вдарило по його самолюбству (1, 121).

Два дні, проведені в Котміне, змінили Девіда. Він зрозумів, що не має таланту Генрі, натхнення Діани, співчутливості Ен. Він не здатен на бурхливі почуття і серйозні зміни у своєму житті.

Ідилія в Котміне не безжмарна, як зазначає Н. Ю. Жлуктенко [2, 336]. Фаулз далекий від дидактичного протиставлення абсолютного добра й чорного зла, і маг Котміне Бреслі – не тільки духовний пророк, а й брутальний, егоїстичний чарівник, який замкнув Діану й Ен у своєрідній «вежі» неприродного й небезпечного для молодої людини відсторонення від життя. І все ж в ідейному й етичному зіткненні поглядів Бреслі й Вільямса Фаулз, без сумніву, на боці першого.

Найчастіше при перекладі використовуються повні еквіваленти: *white shirt* – біла сорочка, *black satin dress* – чорна шовкова сукня, рідше можуть вживатися часткові еквіваленти: *charcoal eyes* – чорними, як вуглинка, очима.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Таким чином, кольорову палітру портретів героїв новели Дж. Фаулза репрезентують одиниці всіх мовних мікрополів кольору (*white* – білого, *black* – чорного, *red* – червоного, *blue* – синього, *green* – зеленого, *brown* – коричневого, *yellow* – жовтого, *orange* – оранжевого, *grey* – сірого). Колоризм у творах Дж. Фаулза зумовлений, з одного боку, реальним світом, а з іншого – світом символів.

Колороніми здатні створювати колірний портрет зовнішності, у якому відображаються в основному національні та індивідуальні уподобання автора.

Аналіз колоронімів показав, що Дж. Фаулз використовує зазвичай базові, нейтральні з погляду мови позначення кольору, виражені прикметниками, максимумом насичуючи їх значеннями. Колір в романі поліфункціональний, пов'язаний з усіма рівнями структури тексту й виконує в ньому концептуально-смыслотвірну роль. Як колір, так і його відсутність є засобом створення портретної характеристики персонажа. Дослідження своєрідності творчості Дж. Фаулза можна продовжити, зокрема, на рівні лексико-стилістичної природи епітета.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / отв. ред. М. А. Кронгауз, вступ. ст. Е. В. Падучевой. Москва : Русские словари, 1996. 416 с.
2. Жлуктенко Н. Ю. Интеллектуальная проза Джона Фаулза. *Литература Англии XX столетия*. Київ : Либідь, 1993. С. 319–349.
3. Іншаков А. Теоретичні засади дослідження колірної лексики в мовознавстві. *Філологічні студії. Науковий вісник КНУ* : зб. наук. праць / за ред. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг, 2013. Вип. 9. С. 188–195.
4. Ковальська І. В. Колористика як перекладознавча проблема (на матеріалі українських і англійських художніх текстів) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.16. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2001. 19 с.
5. Лінькова Д. В. Метафоричність і символічність кольоропозначення як засіб збагачення образу у перекладі (на матеріалі українського перекладу «Сага про Форсайтів» Дж. Голсуорсі). *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]*. Сер. : Філологічна. 2010. Вип. 16. С. 162–167.
6. Науменко О. В. Переклад колоронімів з англійської на українську мову (на матеріалі роману С. Моєма «Розмальована завіса»). *Мовні і концептуальні картини світу* : наукове видання : Київ : Київський університет, 2013. Вип. 46, ч. 3. С. 48–56.
7. Павличко С. Д. Джон Фаулз. Життя як магічний театр. *Лабіринти мислення: інтелектуальний роман сучасної Великої Британії*. Київ : Наукова думка, 1993. С. 78–104.

8. Паньків О. Б. Проблеми відтворення стилістичної семантики колірних лексем англійської мови в українських перекладах. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2012. № 22. С. 173–178.
9. Сачик О. Творча гра і ігрова творчість. *Всесвіт*. 1999. № 1. С. 114–116.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Фаулз Дж. Вежа з чорного дерева / пер. з англ. В. Ружицького та Д. Стельмаха. Київ : Дніпро, 1986. 276 с.
2. Fowles J. The Ebony Tower. Eliduc. The Enigma. Moscow : Progress, 1980. 248 s.

REFERENCES

1. Vezhbičzkaya, A. (1999). Semanticheskie universalii i opisaniye yazy'kov [Semantic universals and language descriptions] / per. s angl. A. D. Shmeleva. Moskva: Yazy'ki russkoj kul'tury' [in Russian].
2. Zhluktenko, N. Yu. (1993). Intelktualna proza Dzhona Faulza [John Fowles Intellectual Prose] Literatura Anhlії XX stolittia. Kyiv: Lybid, 319–349 [in Ukrainian].
3. Inshakov, A. (2013). Teoretychni zasady doslidzhennia kolirnoi leksyky v movoznavstvi [Theoretical bases of research of color vocabulary in linguistics]. *Filolohichni studii. Naukovyi visnyk KNU: zb. nauk. prats / za red. Zh. V. Koloiz. Kryvyi Rih*, 9, 188–195 [in Ukrainian].
4. Kovalska, I. V. (2001). Kolorystyka yak perekladoznavcha problema (na materialі ukrainskykh i anhlo-movnykh khudozhnikh tekstiv [Coloristics as a Translation Problem (Based on Ukrainian and English Artistic Texts)]. (Avtoreferat dysertatsii kandydata filolohichnykh nauk). Kyiv [in Ukrainian].
5. Linkova, D. V. (2010). Metaforychnist i symvolichnist koloropoznachennia yak zasib zbahachennia obrazu u perekladі (na materialі ukrainskoho perekladu "Saha pro Forsaitiv" Dzh. Holsuorsi) [Metaphorical and symbolic color designation as a means of enriching the image in translation (based on the Ukrainian translation of J. Galsworthy's Saga of the Forsytes)]. *Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"]*. Ser.: *Filolohichna*, 16, 162–167 [in Ukrainian].
6. Naumenko, O. V. (2013). Pereklad koloronimiv z anhliiskoi na ukrainsku movu (na materialі romanu S. Moema "Rozmalovana zavisa") [Translation of coloronyms from English into Ukrainian (based on the material of S. Moem's novel "Painted Curtain")]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu: naukove vydannia*: Kyiv: Kyivskiy universytet, 46 (3), 48–56 [in Ukrainian].
7. Pavlychko, S. D. (1993). Dzhon Faulz. Zhyttia yak mahichnyi teatr [John Fowles. Life as a magic theater]. *Labirynty myslennia: intelektualnyi roman suchasnoi Velykobrytanii*. Kyiv: Naukova dumka, 78–104 [in Ukrainian].
8. Pankiv, O. B. (2012). Problemy vidtvorennia stylistychnoi semantyky kolirnykh leksem anhliiskoi movy v ukrainskykh perekladakh [Problems of reproduction of stylistic semantics of color tokens of English in Ukrainian translations]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Filolohichni nauky. Movoznavstvo*, 22, 173–178 [in Ukrainian].
9. Sachyk, O. (1999). Tvorcha hra i ihrova tvorchist [Creative play and game creativity]. *Vsesvit*, 1, 114–116 [in Ukrainian].

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. Faulz, Dzh. (1986). Vezha z chornoho dereva / per. z anhliiskoi movy V. Ruzhytskoho ta D. Stelmakha. Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
2. Fowles, J. (1980). The Ebony Tower. Eliduc. The Enigma. Moscow: Progress [in English].